

Wie was Spinoza? Slijper van lezen en ideeën

Spinoza geloofde niet in god zoals andere joden dat deden. Dat kwam hem duur te staan: hij werd niet alleen verbannen uit de joodse gemeenschap, zijn meesterwerk werd ook nog eens verboden.

Bento d'Espinosa wordt in 1632 geboren in Amsterdam. Hij is een kind van Portugees-joodse ouders, en wordt gelovig opgevoed. Maar als echt Amsterdams jochie slikt Bento niet alles voor zoete jodenkoek. Zo wil hij niet geloven dat de Bijbel letterlijk het woord van God is en dat wordt hem niet in dank afgenomen. Hij wordt uit de behoudende joodse gemeenschap verbannen.

Spinoza verhuist naar Rijnsburg, waar hij geld verdient als lenzenslijper. Daarnaast slijpt hij vooral zijn ideeën. Hij is een groot fan van de democratie en de vrijheid van meningsuiting, ongeacht geloof. Hij legt dit uit in zijn Theologisch-politiek traktaat, een boek dat later verboden wordt. Over vrijheid van meningsuiting gesproken.

Door dit verbod blijft zijn meesterwerk nog even in de bureaula liggen. In zijn Ethica benadert Spinoza de werkelijkheid net zo objectief als zijn lenzen. Hij betoogt dat God niet vanaf de zijlijn toekijkt, maar onderdeel is van de natuur. De consequentie hiervan is wel dat de menselijke vrije wil niet bestaat. Alles is al bepaald, dus ook of je morgen je bril opzet of toch maar lenzen indoeft.

Waarschijnlijk loopt Spinoza door al dat lenzen slijpen een longziekte op. Hij bepaalt dat zijn Ethica na zijn dood uitgegeven moet worden. Op 44-jarige leeftijd al, krijgt de grote vrijdenker definitief vrijaf.